

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2008/81
Karar Sayısı : 2010/8
Karar Günü : 14.1.2010
R.G Tarih-Sayı : Tebliğ edildi.

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURANLAR:

1- İzmir 1. İcra Hukuk Mahkemesi (Esas Sayısı:2008/81)

2- Konya 2. İcra Hukuk Mahkemesi (Esas Sayısı:2008/98)

İTİRAZLARIN KONUSU: 2.7.1964 günlü, 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 123. maddesinin 25.12.2003 günlü, 5035 sayılı Yasa'nın 31. maddesi ile değiştirilen son fıkrasında yer alan '**bankalar, yurtdışı kredi kuruluşları ve uluslararası kurumlarca**' ibaresinin, Anayasa'nın 2., 5., 10., 11.ve 36. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Bankalar tarafından genel kredi sözleşmesi uyarınca kullandırılan kredilerin zamanında ödenmemesi nedeniyle yapılan icra takibinde, icra harçlarının yasaya aykırı olarak alındığı şikâyetinde bulunan bankaların bu şikâyetini değerlendiren mahkemeler, itiraz konusu ibarenin Anayasaya aykırı olduğu savıyla iptali için başvurmuştur.

II- İTİRAZ KONUSU YASA KURALI

492 sayılı Harçlar Kanunu'nun iptali istenen ibarelerin yer aldığı son fıkrayı da içeren 123. maddesi aşağıdaki şekildedir.

'MADDE 123- (Değişik: 20/3/1981 ' 2430/3 md.)

Özel kanunlarla harçtan muaf tutulan kişilerle, istisna edilen işlemlerden harç alınmaz.

Ancak, İş Kanununa tabi işçilerin ve çırakların iş mahkemelerindeki dava ve bu mahkemelerden almış oldukları ilamların takiplerinde harçtan muafiyet gündelikleri veya aylık ücretleri 16 yaşını doldurmuş işçiler için belirlenen asgari ücreti geçmeyen işçiler ve çıraklar hakkında uygulanır.

(Ek fıkra: 20/6/2001-4684/23 md.; Değişik: 25/12/2003 - 5035/31 md.) Anonim, eshamlı komandit ve limited şirketlerin kuruluş, sermaye artırımı, birleşme, devir, bölünme ve nev'i değişiklikleri nedeniyle yapılacak işlemler ile Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri (Bu kooperatifler ile Kredi Garanti Fonu İşletme ve Araştırma Anonim Şirketi tarafından bankalardan kullandırılacak krediler için verilecek kefaletler dahil) **bankalar, yurt dışı kredi kuruluşları ve uluslararası kurumlarca** kullandırılacak kredilerin temini ve

bunların teminatları ile geri ödenmelerine ilişkin işlemler bu Kanunda yazılı harçlardan müstesnadır.'

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince yapılan ilk inceleme toplantılarında

A- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, sınırlama sorununun esas inceleme evresinde ele alınmasına, 11.9.2008 gününde OYBİRLİĞİYLE karar vermiştir(Esas 2008/81).

B- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, 2.7.1964 günlü, 492 sayılı Harçlar Kanun'un 123. maddesinin son fıkrasına ilişkin esas incelemenin "bankalar" sözcüğü ile sınırlı olarak yapılmasına, 2008/98 esas sayılı davanın, aralarındaki hukuki irtibat nedeniyle 2008/81 esas sayılı dava ile BİRLEŞTİRİLMESİNE, esasının kapatılmasına, esas incelemenin 2008/81 esas sayılı dosya üzerinden yürütülmesine, 13.11.2008 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

IV- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararları ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu kural ve bunun gerekçesi ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine göre, mahkemeler bakmakta oldukları davalarda uygulayacakları yasa ya da kanun hükmünde kararname kurallarını Anayasa'ya aykırı görürler veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varırlarsa o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmaya yetkilidirler. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve görevine giren bir dava bulunması ve iptali istenen kuralların da o davada uygulanacak olması gerekmektedir. Uygulanacak yasa kuralları, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

İtiraz konusu ibarenin yer aldığı 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 123. maddesi, genel muafliklar ve istisnalar başlığı altında, Yasa'nın onuncu kısmının birinci bölümünde yer almaktadır. Yasakoyucu 123. maddenin birinci fıkrasında özel kanunlarda harçtan muaf tutulan kişilerle, istisna edilen işlemlerden harç alınmayacağını genel kural olarak belirledikten sonra İş Kanunu'na tabi işçiler ve çırakların iş mahkemelerinde ve bu mahkemelerden almış oldukları ilamların takiplerinde öngörülen muafiyete bir sınırlama getirmiştir.

Maddenin son fıkrasında ise anonim, eshamlı komandit ve limited şirketlerin kuruluş, sermaye artırımı, birleşme, devir, bölünme ve nev'i değişiklikleri nedeniyle yapılacak işlemler ile Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri, bankalar, yurt dışı kredi kuruluşları ve uluslararası kurumlarca kullanılacak kredilerin temini ve bunların teminatları ile geri ödenmelerine ilişkin işlemlerin de bu Kanun'da yazılı harçlardan müstesna olduğu belirtilmiştir.

Madde metninden de anlaşıldığı üzere harçtan istisna tutulan işlemler fıkarda belirtilen kurumlarca kullanılacak kredilerin temini ve bunların teminatları ile geri ödemelerine ilişkin

işlemlerdir. Yasakoyucu, finansman sıkıntısı çeken bankalar, yurtdışı kredi kuruluşları ve uluslararası kurumların, müşterilerine kullandırmak amacıyla sendikasyon kredisi gibi büyük miktartlı kredilere kendi portföylerinde yer vererek yurt içi veya yurt dışı kredi kuruluşlarından finansman desteği alabilmelerini kolaylaştırmak ve kredi maliyetlerini azaltmak amacıyla bu nitelikteki kredilerin temini ve bunların teminatları ile geri ödemelerine ilişkin işlemlerden harç alınmayacağını öngörmüştür.

İtiraz yoluna başvuran mahkemelerde şikâyeteye konu olan işlemlerin kaynağında genel kredi sözleşmesine dayanılarak davalı şirketlere kullandırılan krediler bulunmaktadır. Alacaklı banka ile müşterisi olan şirket arasında yapılan ve genel kredi sözleşmesi uyarınca kullandırılan kredinin ödenmemesi üzerine alacaklı banka, borçlu şirket hakkında ilamsız icra takibinde bulunmuş, icra müdürlüğü icra takip talebinde bulunan alacaklı bankadan, tüm yargı harçlarını tahsil etmiştir.

İtiraz yoluna başvuran her iki mahkemeye ait davada harcın konusunu oluşturan işlem genel kredi sözleşmesi uyarınca bankaların müşterilerine kullandırdıkları kredilerin zamanında ödenmemesi nedeniyle yapılan icra takibinden kaynaklanmaktadır. Yasakoyucu itiraz konusu kuralda bankalar, yurt dışı kredi kuruluşları ve uluslararası kurumlarca kullandırılmak üzere temin edilen kredilere ait bazı işlemlerden harç alınmayacağını belirttiğine göre; bankaların kendi öz kaynaklarından veya diğer kredi kurumlarından temin ettikleri kredileri, genel kredi sözleşmesiyle gerçek veya tüzel kişilere teminatlý veya teminatsız olarak kullandırmaları, itiraz konusu kural kapsamında değerlendirilemez.

Açıklanan nedenlerle iptali istenen ve 492 sayılı Yasa'nın 123. maddesinin son fıkrasında yer alan ibare, itiraz yoluna başvuran mahkemelerde görülmekte olan davalarda uygulanacak kural değildir.

Başvurunun, mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

V- SONUÇ

2.7.1964 günlü, 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 123. maddesinin 25.12.2003 günlü, 5035 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen son fıkrasında yer alan "bankalar, yurt dışı kredi kuruluşları ve uluslararası kurumlarca" ibaresinin, itiraz başvurusunda bulunan Mahkeme'nin bakmakta olduğu davada uygulanma olanağı bulunmadığından, bu ibareye ilişkin başvurunun Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE, 14.1.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Haşim KILIÇ Üye	Osman Alifeyyaz PAKSÜT Üye	Sacit ADALI Üye
Fulya KANTARCIOĞLU Üye	Ahmet AKYALÇIN Üye	Mehmet ERTEN Üye
A. Necmi ÖZLER Üye	Serdar ÖZGÜLDÜR	Şevket APALAK Üye
Serruh KALELİ		Zehra Ayla PERKTAŞ

Esas Sayısı : 2008/81
Karar Sayısı : 2010/8